

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

„Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket.”

2011. május

- Zsid 3, 7-8 -

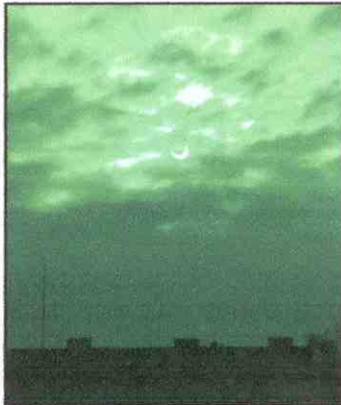
A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja

Béres László (ev. lelkész, Beled)

A hónap igéje: „A reménység Istene pedig töltsön be titeket a hitben teljes örömmel és békességgel, hogy bővüljétek a reménységben a Szentlélek ereje által.” (Rm 15,13)

Lelkészi szolgálatomból két történetet szeretnék leírni, amelyek, mint havi igénk is, erőt adott, tanácsolt, vezérelt, és utat mutatott nekem.

Áldott emlékü vásárosfalui gondnokom, Büki Ferenc olyan egyháztag volt, aki hitt Istenben, és tisztelte az embereket. A gyülekezetére úgy tekintett, mint amit az Isten személyesen rábízott. Fontos volt neki az imaház állapota kívül és belül, az imaház virágoskertjének tisztasága, a gyülekezet biztos anyagi helyzete. Ahhoz, hogy a gyülekezet minél biztosabb anyagi körülmények között legyen, a gyülekezeti tagokkal közösen a még gyülekezeti közben megmaradt földön gazdálkodtak szép eredménnyel.

Büki Ferenc négy lelkész mellett végezte gondnoki szolgálatát. Bizonyára a négy lelkész nem volt egyforma lelkiségét és természetét tekintve, de mindegyikkel megtalálta azt a testvéri hangot, mellyel a gyülekezet javára tudtak dolgozni. Büki Ferenc gondnok nemcsak a gyülekezet külső megjelenésére fordított gondot, hanem a gyülekezet lelki életére is. Falusi gyülekezet lévén figyelembe vették a természet rendjét.

Tavasztól ősziig az istentiszteletek vasárnap reggel, téli időben délután voltak. Amikor a gyülekezetbe új lelkész érkezett, a gondnok a téli istentiszteletek után a lelkéssel elindult, hogy közösen meglátogassák a gyülekezeti tagokat. Így volt ez velem is. Egy téli délután, miután már több családot, gyülekezeti tagot meglátogattunk, egy olyan családdhoz igyekeztünk, akik ritkán jártak templomba. A gondnok úr ezt kedvesen előre meg is mondta, és arra kért, hogy én is bátorítsam a családot az istentiszteleti alkalmakon való részvételre. Kettő elindultunk családlátogatásra. A család kedvesen

fogadott minket, bizonyára a gondnok úr előre megmondta, hogy aznap délután hozzájuk szeretnénk menni látogatába.

Az asztalon inni- és enniavaló, hogy az együttlét minél testvériesebb legyen. A beszélgetés közben megnéztem a szoba díszzeit, melyek evangélikus „tartozékok” voltak. Örömmel láttam a falon a Jézus a Gecsemáné-kertben témájú festményt, a könyvespolcon a Bibliát és az Evangélikus énekeskönyvet. A beszélgetésben elérkeztünk oda, hogy az istentiszteletekről beszéljünk, kifejezve, hogy a családot is szeretettel hívjuk és várjuk a gyülekezeti közösségbe. Az egyik családtag volt az, aki megtisztelt

bennünket, hogy ebben a beszélgetésben részt vegyen. Kiderült, hogy azok az istentiszteleti alkalmak, amelyek Vásárosfaluban vannak akár télen, akár nyáron, ezek számukra nem alkalmas időpontokban tartanak. Büki Ferenc gondnokommal ezután a nap minden lehetséges óráját ajánlottuk, hátha találunk olyan időpontot, amely megfelelő lenne. Ilyen órát, időpontot sajnos nem találtunk. Amikor elkészültünk a családtól, és eljöttünk, gondnokom arcán nem a szomorúság, hanem a remény tükröződött. Ha Isten engedi, eljövünk újra, és Isten Szentlelke megeseleksi azt, amit mi nem tudunk megtenni, bővülködik, hitet teremt az ő ereje által.

A másik tanulságos eset szeretett beledi gyülekezetemben történt. Mindannyian tudjuk, mennyire fontos a hitoktatás, az ifjúsági munka egy egyházközség életében. Amikor az idősebbek összehasonlítást tesznek saját gyermekkoruk, felekezeti iskolában eltöltött idejük között, akkor, azokban az egyházközségekben, ahol nem sikerült visszaállítani az egyházi iskolát, természetesen

megvan a régi népegyházi keret előnye a mai XXI századival szemben.

Gyülekezeti alkalmakon, gyűléseken sokszor felvetődik a kérdés a gyülekezet jövőjéért, az ifjúságért hordozott aggodalom. Mi lesz? Abban az időben, amikor ez a történet történik, egyházközségünkben szombatoként volt hittanóra. A hittanosok örömmel jöttek, nem kell iskolába menni, lehet nyugodtan tanulni, tanulás után közösen játszani. Amikor lelkészi szolgálatunkra készültünk, már akkor is megtanították mennyire fontos a rendszeresség. Ennek tudatában igyekeztük munkánkat végezni.

A történet a szombati hitoktatáshoz köthető. Egyházközségünkben haláleset történt. A gyászoló család eljött a paplakba, hogy megbeszélje velem a temetéssel kapcsolatos tudnivalókat. Átbeszéljük az elhunyt életét. Megbeszéljük a bibliai ígét, egyházi énekeket. Már csak egy volt hátra, a temetés időpontját kellett megbeszélni. A család kérése temetési időpontnak a szombati hitoktatással azonos időpont volt. Tisztelettel tudattam a hozzátartozókkal, hogy a kért időpontban hitoktatás van. A hozzátartozó válasza ez volt: „Most nem fontos az ifjúsági munka.”

Mi a fontos? Számunkra, nekünk, keresztyéneknek Isten igéje, mint ez a Pál apostoli, rómaiakhoz írott igevers is.

A Biblia írásmagyarázó záró áldásnak nevezik a Rm 15,13-at. A római gyülekezetben, ahogyan a mi életünkben is, ott van a kettősség. Az egykori római gyülekezetben a pogánykeresztyénység-zsidókeresztyéniségből adódó nehézségek. Nekünk talán a keresztyéniség-szekularizált világ kettőssében kell megtalálnunk a keskeny utat, a Krisztus-követőt.

Lelkészi szolgálatom kezdetén az évek elején mindig aggodalmaskodtam magamban, honnan lesz erőm, energiám elvégezni mindazokat a feladatokat, amiket el kell végezni a gyülekezetben.

Isten iránti hálával tudom leírni, hogy az Istenbe vetett reménység nem szegényít meg, nem szegényített meg.

**A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület
főbb információi, eseményei**

III. Evangélikus találkozó
PÁPA 2011. június 5. vasárnap de. 10 óra
Városi Sportcsarnok

VESZPRÉM MEGYEI

Szeretettel
várjuk
Mindnyájukat!

„Mert ahol a kincsed van, ott lesz a szíved is.”
Máté 6,21

Egyházunk Elnöksége ebben az évben is kéri gyülekezeti tagjainkat és minden – egyházunk szolgálatát támogató – adózó állampolgárt, hogy adójuk egyházak részére felajánlható 1%-át a Magyarországi Evangélikus Egyház részére ajánlják fel, melynek technikai száma:

0035

Missziói nap a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerületben

„Szabadságra
vagytok elhíva.”
(Gal 5,13)

**2011. május 28. szombat
Zalaegerszeg**

Mindszenty József Általános Iskola,
Gimnázium és Kollégium (Zárda u. 21–23.)

Kérjük a jelentkezéseket május 23-áig leadni!

SZABÓ VILMOS ÉS
SZABÓNÉ PIRI ZSUZSANNA
LELKÉSZEK
8900 Zalaegerszeg, Zárda u. 1.
Mobil: 20 824 3134, 20 824 3135
E-mail: vilmos.szabo@lutheran.hu

9:00 Gyülekezés, énektanulás, köszöntő – Verasztó János kerületi missziói lelkész
9:30 Evangelizáció: Ittész János püspök
10:00 Előadás: SZABADSÁG, DE MIRE, KÖTÖTTÉSÉ, DE KIHEZ? – Véghelyi Antal lelkész
11:00 Csoportos beszélgetés

12:30 Ebéd az iskola éttermében

14:15 A Canterina kamarakórus előadása
14:45 Előadás: MORÁLIS SZABADSÁG VAGY GENETIKAI RABSÁG?
– Ifj. Dr. Szabik Imre orvos-írópéterné
15:45 Záró áhítat: Szemerei János, az egyházkerület megválasztott új püspöke

A Luther Kiadó egész nap jelen lesz és kedvezményes vásárlást biztosít az érdeklődőknek.
A missziói nap résztvevői az egyházkerület vendégei lesznek ebédre. A missziói nap offertóriumát a város mentőszolgálatával használt új lélegeztetőkészülékre szánjuk.

- Sopron, 2011. május 22. vasárnap – egyházkerületi kórustalálkozó

Az évenként megrendezendő Cantate vasárnapi egyházkerületi kórustalálkozóhoz ezúttal a soproni gyülekezet ad helyszínt.

Ebben az évben a harkai, a komáromi, a nemescsói, az oroslányi és a somogyvámosi gyülekezetek kórusai mutatkoznak be.

Az istentisztelet 10 órakor kezdődik a templomban, amelyen a kórusok is szolgálnak a liturgiában. Igét hirdet Ittész János püspök. Majd délután 3 órakor mutatják be a kórusok műsorukat.

Minden zeneszerető érdeklődőt vár a soproni gyülekezet.

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus
Egyházkerület lapja
Megjelenik havonta, dunántúli terjesztésben

**Lapunk legközelebbi száma
2011. június 19-én
jelenik meg**

Felelős szerkesztő: Menyes Gyula
Megrendelhető a szerkesztőség címén: (20/824-4222)
Evangélikus Püspöki Hivatal 9021 Győr, Bajcsy Zs. út 26.
Telefon: 96/516-160 96/516-162 Fax: 96/516-169
Postacím: 9001 Győr, Pf.: 1639
Kiadja a Soproni B. D. Evangélikus Gimnázium (Líceum)
Felelős kiadó: Tölli Balázs
Telefon: 99/512-430
Készült: Újsziget-rota Sárvár – 900 példányban
Kapható: a templomokban, gyülekezeti iratterjesztésben
Előfizetési díj egy évre 1400 Ft, külföldön 40 €
E-mail: harangszo@lutheran.hu
Internet: www.harangszo.hu
ISSN 1416-9770

Fehér Károly (ny. ev. esperes, Székesfehérvár)

Jelek, jelképek, szimbólumok

36. A húsvét ünnepe utáni vasárnapok nevei I.

(Quasi modo geniti, Misericordia Domini, Jubilate)

Jézus Krisztus Urunk kereszthalála és feltámadása keresztény hitünk szíve-közepe. E nélkül az összefüggő eseménysor nélkül az apostoli tanúságtétel szerint üres, hiábavaló, értelmetlen hiedelem lenne csupán a hitünk. Nem magunk találtuk ki se nagypén-teket, se húsvétot a magunk vigasztalására, nem mi keverünk bele velük új színt a vallások színorgiájába. Krisztus Urunk maga tanúskodik a „minden értelmet, elgondolást meghaladó” halál és feltámadás valóságáról. Ezt tanúsítják tanítványai és apostolai. Ez az örömhír, a megbízható evangélium kapcsol bele bennünket halálába és életébe kereszt-ségünkben. „Nincs vasárnap péntek nélkül”. Jézus Krisztus Feltámadottként és Megdi-csöültként is viseli testén a szögek és a dár-dadófés helyét és hegét.

Megváltásunk titka minden „közönsé-ges” vasárnapunkat húsvét fényébe vonja. „Krisztus világossága” (Lumen Christi) igazabban éltet, mint a delelőn ragyogó, teremtett nap. „Milyen életteljesnek, a para-dicsomnál mennyivel gyönyörűbbnek és minden királyi palotánál valóban ragyo-góbbnak bizonyult, Krisztus, a te sírod, a mi feltámadásunk forrása.” (Liturgikon, 79. o.) Ezt a csodát próbálta a nyugati keresztény-ség – ha nem is orthodox testvéreink túlára-dó kötöttségével – jellé is formálni, amikor nem rideg számmal, hanem névvel nevezte a húsvét felé vezető és a húsvétot követő hat-hat vasárnapot. (Invocavit, Reminiscere, Oculi, Laetare, Judica és Palmarum – illetve Quasi modo geniti, Misericordia Domini, Jubilate, Cantate, Rogate, Exaudi.) Most, már húsvét ünnepe után először arra a há-morra figyeljünk, amit már megünnepeftünk, illetve ami még előttünk van.

QUASI MODO GENITI. Az irodalom-ban jártasak fülében nem cseng szépen ez a név, mivel leterheli egy regénybeli, külsejé-

ben visszataszító, iszonyatot keltő gnóm, a párizsi Notre Dame katedrális toronyőr-harangozójának a képe. Pedig a vasárnap zsoltarának antifonája a kereszttségben újjá-szült gyermekek-felnöttek tisztá arcát vil-lantja elélni. A húsvét hajnalán megkeresz-teltekét és a bármelyik napon megkeresztel-tekét, akiket Isten az egyszerűlt Fiú áldoza-táért családjába, egyházába fogadott, és akiket a hit felnöttségére is akar nevelni. Ezért nekünk való táplálékkal, az evangéli-um igéjével és a szentségben Krisztus testé-vel és vérével éltet. Nem csupán egykori keresztységünkre emlékeztet, hanem újra meg-újra belevisz Krisztus halálába és életébe. A keresztények így „növekszenek”! Az a sza-badságunk, az az újság a számunkra, hogy igent mondhatunk erre az atyai akaratra és erre a különös életformára.

„Világosság a világosságtól” – valljuk Krisztusról a Niceai hitvallásban. Lángocskák a Fényből – vallhatjuk magunkról, aho-gyan ezt a húsvéti Krisztus-gyertya lángjá-ból lángot vett keresztelési gyertya is szim-bolizálja. Hiszem, hogy a gyermek vagy a szülők, keresztszülők kezébe adott gyertya – a gyermekek evangéliumával és a háromszor csorduló vízzel együtt – az egész életet vé-gigkísérő és az „örök világosság” reménysé-gét hirdető jellé lehet. Ennek a vasárnapnak a neve az örökkévalóságig érvényes aján-déka emlékeztet.

MISERICORDIA DOMINI. A zoltár folytatása az egész mindenséget betöltő isteni irgalmasságról beszél. Amikor kereszt-ény istentisztelet során csendül fel a 33. zoltár 5. verse, a megtestesült irgalom, a jó Pásztor képe és munkája jelenik meg elő-tünk. Isten nem fogalmakkal, hanem a jó Pásztor szolgálatával dolgozik. Örömmel gondoljunk arra, hogy egyházkerületünk pecsétje és zászlaja is ezt az őskeresztény

Krisztus-ábrázolást hordja. Az egyház és benne minden igazi keresztény a Krisztus vállal él. Drága ára van ennek az irgalmas-ságnak! A középkori templomok déli kapu-ján a győztes Bárány képe alatt léptek a hívők a templomba, hogy a Pásztor vállára vegye őket. A vasárnap neve arra bátorít, hogy akkor is a vállán vagyunk, amikor testi-lelki nyomorúságunkban, magányunk-ban csak a magunk botorkáló lábának a nyomait látjuk. Pedig az a Pásztor lábnyo-ma, aki hordoz bennünket.

Ezen a vasárnapon, legalább ezen, imád-kozzunk azokért, akiket Krisztus a pásztora-ivá fogadott: „Emlékezzél meg püspökeink-ről, pásztorainkról és előljáróinkról... Őrizd meg őket igédben és a keresztény életben.” (LK 120. old.)

JUBILATE. „Örvendj Istennek, egész föld!” (Zsolt 66,1) Fesztiválok „csápoló”, tomboló tömege és fájdalomtól, rettegéstől, éhségtől kiguvadt szemek, kétségbeeséstől, dühtől ordításra kerekedett szájak látványa egy időben van előttünk. Halálhírre is képes az ember ujjongani. A vasárnap Jézus ujjon-gásáról beszél, amikor utána jár az elkódor-gottnak és visszaviszi nyájába, az egyházba, gyülekezetébe. Mi csak ezt az ujjongást tudjuk visszhangozni. A kereső és megtalált közös ujjongása ez. Eleink „jubilus”-nak nevezték a Halleluja utolsó szótagjának hosszan tartó hajlításait, melizmáit. Sokszor szöveget írtak a hajlítások alá, hogy könnyeb-ben lehessen megtanulni a „jubilust”.

A mi ujjongásunk ilyen, a Jézus ujjongá-sához fonódó ujjongás. „Ezért az angyalok-kal, az üdvözültek mennyei seregével és a földön küzdő anyaszentegyházzal együtt boldogan áldunk és magasztalunk téged, és ujjongó énekkel hirdetjük szent neved dicső-ségét: „Szent, szent, szent... áldott, aki jön az Úr nevében.”

Dr. h. c. Kevéházi László (ny. ev. esperes, egyháztörténész, Kőszeg)

Payr Sándor, a dunántúli egyháztörténész V.

Evangélikus egyházunk történése

A cím magyarázatra szorul. Hiszen egé-szen eddig az egyháztörténészre emlékez-tünk születése 150. évfordulóján. De bizo-nyára feltűnt, hogy az eddigi címeiben min-dig ott volt a „dunántúli” szó. Aki hozzájut bibliográfiájához, műveinek sorához, meg kell, hogy lássa: Payr Sándor „tele” volt Dunántúllal, és annak valóban szerelmese volt a szó szoros értelmében. Ezen túl egész egyházunk történére figyelt, és arról tudó-sított is. Róla szóló sorozatunk utolsó írásá-ban most már nemcsak a dunántúli, hanem evangélikus egyházunk egyik legtöbb talen-tummal megáldott és talán legtöbbet publi-káló egyháztörténészünkre figyelünk. Nem úgy most már, hogy írásait soroljuk. Inkább úgy, hogy egyháztörténet-írásának vonásait igyekszünk sorra venni, sőt megkíséreljük egész munkáját néhány szóban értékelni olyanokra figyelve, amikről eddig nem esett szó.

Már érintettük, de érdemes még egy pil-lanatra itt is megállni. Maga is így címzi

néhány írását: *egyháztörténeti apróságok*. Látszólag apró eseményeket is megemlít. De észre kell vennünk, hogy ezekből az „apró-ságokból” épült egyháztörténetírása egésze. Amint a mozaik is apró darabokból épül és készül, úgy készült nagy műve is. Payr Sán-dor észrevette ezeket az „apróságokat” is, és ebből lett a nagy kép, amit kialakított. Pon-tosan úgy, mint a mozaiknál. Külön érdemes ezeket az „apróságokat” elolvasni. Ezekből látszik meg egy-egy egyháztörténeti alak jelleme, élete, és egész egyháztörténetünk így lesz színes, eleven mozaikképpé. S ebből látszik, hogy mi mindent gyűjtött össze, hogyan építette a gyűjtöttéket egybe. Az „apróságok” gyűjtésében és közreadásában utolérhetetlen professzorunk, talán előtte és utána sem volt olyan egyháztörténészünk, akire ez jellemző lett volna.

Külön kiemelendő Payr „*lirai*” hajlama. Figyelemreméltó, hogy az egyháztörténészt mennyire megragadta a vers, a zene, a mu-zsika is. Payr Sándor *egyháztörténész és*

hinnológus volt egyszerre. Érdemes a zené-vel kapcsolatos írásait és a verseket is figye-lemmel átnézni. Már a hajdani pusztavami (ondódi) lelkésznek, azon túl, hogy énekes-könyvet szerkesztett saját akkor még német nyelvű gyülekezetének, később – már sop-roni történészprofesszorként – oroszánrésze volt a „Dunántúli keresztény énekeskönyv” szerkesztésében és kiadásában. Az 1911-ben megjelent és 44 évig változatlanul használt énekeskönyvben két éneke mellett 64 általa fordított vagy átdolgozott ének szerepel. Ezek között található az „Erős vár a mi Iste-nünk” szövege, amely a 40–50 féle változat-tal szemben, néhány kifejezés megváltozta-tása után Hamar Gyula Harangszóban meg-jelent cikkét idézve: „egyszerűsége, világos-sága, magyarsága mellett leghívebben al-kalmazkodott az eredeti Luther-szöveghez, annak tömörségéhez és az eredeti dallam ritmusához.”

(Folytatás az 7. oldalon.)

